C/2025/3991

20.8.2025

ODPORÚČANIE RADY,

z 8. júla 2025,

k hospodárskej, sociálnej, štrukturálnej a rozpočtovej politike a politike zamestnanosti Maďarska

(C/2025/3991)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh ([2]), a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

Všeobecné úvahy

(1) V nariadení (EÚ) 2024/1263, ktoré nadobudlo účinnosť 30. apríla 2024, sa uvádzajú ciele rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorého cieľom je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií, ako aj predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. V nariadení sa stanovuje, že Rada a Komisia vykonávajú mnohostranný dohľad v kontexte európskeho semestra v súlade s cieľmi a požiadavkami stanovenými v ZFEÚ. Európsky semester zahŕňa predovšetkým formulovanie odporúčaní pre jednotlivé krajiny a dohľad nad ich vykonávaním. V nariadení sa podporuje aj zodpovednosť členských štátov za fiškálnu politiku a zdôrazňuje sa v ňom strednodobý horizont spolu s účinnejším a koherentnejším presadzovaním. Každý členský štát musí Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahujúci jeho fiškálne, reformné a investičné záväzky na obdobie štyroch alebo piatich rokov v závislosti od dĺžky vnútroštátneho legislatívneho obdobia. Trajektória vývoja čistých výdavkov ([3]) v týchto plánoch musí byť v súlade s požiadavkami nariadenia vrátane požiadaviek na to, aby do konca obdobia úprav verejný dlh dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend, alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP), a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte znížil pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa udržiaval pod touto referenčnou hodnotou. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení, môže sa obdobie úprav predĺžiť najviac o tri roky.

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

(2) Nariadenie Európskeho parlamentu a Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([4]), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „RRF“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. RRF poskytuje členským štátom finančnú podporu na realizáciu reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. RRF pomáha v súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a zároveň presadzovať udržateľné reformy a investície, najmä s cieľom podporovať zelenú a digitálnu transformáciu a posilňovať odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(3) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([5]) (ďalej len „nariadenie REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Týmto sa pomáha dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom sa zároveň zvyšuje miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Maďarsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(4) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Maďarsko predložilo Komisii 11. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 uvedeného nariadenia posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie uvedenými v prílohe V. Rada 15. decembra 2022 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Maďarska ([6]), ktoré bolo 8. decembra 2023 zmenené podľa článku 18 ods. 2 s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU ([7]). Uvoľnenie splátok je podmienené prijatím rozhodnutia Komisiou v súlade s článkom 24 ods. 5, v ktorom sa uvádza, že Maďarsko uspokojivo dosiahlo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom dosiahnutí míľnikov a cieľov, vyžaduje sa, aby v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté pri rovnakej reforme alebo investíciách, nedošlo k zvratu.

(5) Rada 18. februára 2025 na základe odporúčania Komisie prijala odporúčanie, ktorým sa schvaľuje národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Maďarska ([8]). Plán bol predložený v súlade s článkom 11 a článkom 36 ods. 1 písm. a) nariadenia (EÚ) 2024/1263, vzťahuje sa na obdobie 2025 až 2028 a predstavuje fiškálnu úpravu rozloženú na obdobie štyroch rokov.

(6) Komisia 26. novembra 2024 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 správu o mechanizme varovania na rok 2025, v ktorej určila Maďarsko za jeden z členských štátov, vo vzťahu ku ktorým bude potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2025, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny ([9]) 13. mája 2025 a spoločnú správu o zamestnanosti 10. marca 2025.

(7) Komisia uverejnila 29. januára 2025 Kompas konkurencieschopnosti – strategický rámec, ktorého cieľom je posilniť globálnu konkurencieschopnosť EÚ v nasledujúcich piatich rokoch. Identifikujú sa v ňom tri transformačné požiadavky udržateľného hospodárskeho rastu: i) inovácie; ii) dekarbonizácia a konkurencieschopnosť a iii) bezpečnosť. V záujme preklenutia inovačnej medzery sa EÚ zameriava na podporu priemyselných inovácií, podporu rastu startupov prostredníctvom iniciatív, ako je stratégia EÚ pre startupy a scaleupy, a na podporu prijímania pokročilých technológií, ako je umelá inteligencia a kvantová výpočtová technika. Komisia v snahe o ekologickejšie hospodárstvo načrtla komplexný Akčný plán pre cenovo dostupnú energiu a Dohodu o čistom priemysle, ktorými sa zabezpečí, aby prechod na čistú energiu zostal nákladovo efektívny a priaznivý pre konkurencieschopnosť, najmä

([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([5]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

([6]) Vykonávacie rozhodnutie Rady z 15. decembra 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Maďarska (ST 15447/2022).

([7]) Vykonávacie rozhodnutie Rady z 8. decembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie z 15. decembra 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Maďarska (ST 15964/2023).

([8]) Odporúčanie Rady z 18. februára 2025, ktorým sa schvaľuje strednodobý fiškálno-štrukturálny plán Maďarska (Ú. v. EÚ C/2025/1707, 18.3.2025).

([9]) Odporúčanie Rady z 13. mája 2025 týkajúce sa hospodárskej politiky eurozóny (Ú. v. EÚ C, C/2025/2782, 22.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2782/oj).

pre energeticky náročné odvetvia, a aby predstavoval hnaciu silu rastu. V záujme znižovania nadmernej závislosti a zvyšovania bezpečnosti je Únia odhodlaná posilniť globálne obchodné partnerstvá, diverzifikovať dodávateľské reťazce a zabezpečiť prístup ku kritickým surovinám a čistým zdrojom energie. Tieto priority sú podporené horizontálnymi faktormi, konkrétne zjednodušovaním právnych predpisov, prehlbovaním jednotného trhu, financovaním konkurencieschopnosti a európskou úniou úspor a investícií, podporou zručností a kvalitných pracovných miest a lepšou koordináciou politík EÚ. Kompas konkurencieschopnosti je zosúladený s európskym semestrom, čím sa zabezpečuje, aby hospodárske politiky členských štátov boli konzistentné so strategickými cieľmi Komisie, čím sa vytvára jednotný prístup k správe hospodárskych záležitostí, ktorý podporuje udržateľný rast, inovácie a odolnosť v celej Únii.

(8) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2025 naďalej vyvíja súbežne s vykonávaním RRF. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je naďalej nevyhnutné, aby sa plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Tieto odporúčania pre jednotlivé krajiny sú naďalej rovnako relevantné pre posúdenie zmenených plánov obnovy a odolnosti v súlade s článkom 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(9) Odporúčania pre jednotlivé krajiny na rok 2025 sa vzťahujú na kľúčové výzvy v oblasti hospodárskej politiky, ktoré sa dostatočne neriešia opatreniami zahrnutými v plánoch obnovy a odolnosti, pričom sa zohľadňujú príslušné výzvy identifikované v odporúčaniach na roky 2019 – 2024.

(10) Komisia 4. júna 2025 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Maďarska na rok 2025. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Maďarsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Maďarska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali najnaliehavejšie výzvy, ktorým Maďarsko čelí. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Maďarska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľových hodnôt Únie do roku 2030 v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby a sociálneho vylúčenia, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(11) Komisia vykonala v súvislosti s Maďarskom hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Hlavné zistenia posúdenia, ktoré vykonala Komisia v súvislosti s makroekonomickou zraniteľnosťou Maďarska na účely uvedeného nariadenia, boli uverejnené 13. mája 2025 ([10]). Komisia 4. júna 2025 dospela k záveru, že v Maďarsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Relevantné zostávajú najmä zraniteľné miesta súvisiace predovšetkým s konkurencieschopnosťou a potrebami v oblasti verejného financovania. Rýchly rast miezd v posledných rokoch ohrozil nákladovú konkurencieschopnosť a pretrvávajú inflačné tlaky, ktoré sú silnejšie ako vo zvyšku EÚ, pričom obnova hospodárstva je pomalá a vystavená rizikám horšieho než očakávaného vývoja. Platobná bilancia zaznamenala v roku 2024 prebytok, ale politiky zvyšujúce domáci dopyt predstavujú riziká pre vonkajšiu udržateľnosť. Deficit verejných financií sa v roku 2024 znížil v dôsledku nižších investícií a poklesu výdavkov na dotácie do energetiky, ale zostáva vysoký a podľa prognóz sa v tomto ani v budúcom roku výrazne nezlepší. Miera zadlženosti neklesá a náklady na dlhovú službu a hrubá potreba finančných prostriedkov zostávajú vysoké. Prepojenie medzi bankami a štátom sa prehĺbilo v dôsledku daňových stimulov pre domáce banky na nákup verejného dlhu. Ceny nehnuteľností na bývanie sa v roku 2024 výrazne zvýšili v dôsledku silného dopytu, ktorý bol umocnený vládnymi opatreniami na podporu dopytu. V príslušných oblastiach politiky sa dosiahol obmedzený pokrok. Maďarsko bude musieť zaviesť trvalé fiškálne opatrenia a menej sa spoliehať na výber daní z dočasných neočakávaných ziskov alebo škrty v investíciách. Menová politika je prísna, ale jej účinnosť oslabuje zasahovanie vlády: pretrvávajú zle cielené dotácie a pôžičky domácnostiam a podnikom a kontrola úverových sadzieb obmedzuje účinnosť menovej politiky. Dotácie na bývanie a systémy zvýhodnených úverov zároveň naďalej deformujú trh s bývaním a zvyšujú tlak na ceny nehnuteľností na bývanie.

Posúdenie výročnej správy o pokroku

(12) Rada 18. februára 2025 odporučila Maďarsku tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov: 4,3 % v roku 2025, 4,0 % v roku 2026, 3,9 % v roku 2027 a 3,7 % v roku 2028, čo zodpovedá maximálnym kumulatívnym mieram rastu vypočítaným s odkazom na rok 2023, a to 9,1 % v roku 2025, 13,5 % v roku 2026, 17,9 % v roku 2027

([10]) SWD(2025) 127 final.

a 22,2 % v roku 2028. V období 2025 až 2026 sa tieto maximálne miery rastu čistých výdavkov zhodujú s nápravnou trajektóriou v súlade s článkom 3 ods. 4 nariadenia (ES) č. 1467/97, ako odporučila Rada 18. februára 2025 s cieľom odstrániť nadmerný deficit ([11]). Maďarsko 30. apríla 2025 predložilo svoju výročnú správu o pokroku ([12]) týkajúcu sa opatrení prijatých v reakcii na odporúčanie Rady z 18. februára 2025 s cieľom odstrániť nadmerný deficit a zrealizovať reformy a investície reagujúce na hlavné výzvy identifikované v odporúčaniach pre Maďarsko v rámci európskeho semestra. Vo výročnej správe o pokroku sa zohľadňujú aj polročné správy Maďarska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti v súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(13) Útočná vojna Ruska proti Ukrajine a jej dôsledky predstavujú pre Európsku úniu existenčnú výzvu. Komisia odporučila koordinovane aktivovať národnú únikovú doložku Paktu stability a rastu s cieľom podporiť úsilie EÚ o dosiahnutie rýchleho a výrazného zvýšenia výdavkov na obranu a tento návrh uvítala Európska rada 6. marca 2025. V nadväznosti na žiadosť Maďarska z 30. apríla 2025 prijala Rada z 8. júla 2025 na základe odporúčania Komisie odporúčanie, ktorým sa Maďarsku povoľuje odchýliť sa od odporúčaných maximálnych mier rastu čistých výdavkov a prekročiť ich ([13]).

(14) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat ([14]), sa deficit verejných financií Maďarska znížil zo 6,7 % HDP v roku 2023 na 4,9 % HDP v roku 2024, zatiaľ čo verejný dlh vzrástol zo 73,0 % HDP na konci roka 2023 na 73,5 % HDP na konci roka 2024. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá miere rastu čistých výdavkov na úrovni 2,3 % v roku 2024. Maďarsko vo výročnej správe o pokroku odhaduje rast čistých výdavkov v roku 2024 na 2,3 %. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([15]), ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, v roku 2024 reštriktívne, a to o 3,3 % HDP.

(15) Podľa výročnej správy o pokroku sa v makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie Maďarska, očakáva rast reálneho HDP na úrovni 2,5 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia podľa HICP by mala dosiahnuť 4,5 % v roku 2025. V prognóze Komisie z jari 2025 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 0,8 % v roku 2025 a o 2,5 % v roku 2026, zatiaľ čo inflácia podľa HICP má byť na úrovni 4,1 % v roku 2025 a 3,3 % v roku 2026.

(16) Vo výročnej správe o pokroku sa očakáva, že deficit verejných financií sa v roku 2025 zníži na 4,1 % HDP, zatiaľ čo pomer verejného dlhu k HDP sa na konci roka 2025 zvýši na 73,1 %. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 7,4 % v roku 2025. Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá deficit verejných financií v roku 2025 vo výške 4,6 % HDP. Zníženie deficitu v roku 2025 odráža najmä nižšie úrokové výdavky v dôsledku klesajúcich kupónových platieb z dlhopisov viazaných na infláciu a ďalšieho zníženia dotácií pre podniky verejných služieb na straty, ktoré im vznikli v dôsledku zastropovania cien energií pre domácnosti. Podľa výpočtov Komisie tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 6,1 % v roku 2025. Táto úroveň je nižšia ako prognóza maďarských orgánov vo výročnej správe o pokroku v dôsledku nižších výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov. V prognóze Komisie sa predpokladá vyšší deficit v dôsledku výrazne nižších príjmov z daní z výroby a z príjmov, ktoré sú spôsobené slabším rastom HDP. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2025 expanzívne, a to na úrovni 0,4 % HDP. Pomer verejného dlhu k HDP sa má do konca roka 2025 zvýšiť na 74,5 %. Za zvýšením pomeru dlhu k HDP v roku 2025 stojí najmä vysoký deficit verejných financií a plusové zosúladenie dlhu a deficitu v dôsledku veľkých úrokových platieb v hotovostnom vyjadrení, ktoré sa pripísali v predchádzajúcom roku.

([11]) Odporúčanie Rady s cieľom odstrániť nadmerný deficit v Maďarsku, Ú. v. EÚ C/2025/5896.

([12]) Výročné správy o pokroku 2025 sú k dispozícii na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_en.

([13]) Odporúčanie Rady z 8. júla 2025, ktorým sa Maďarsku umožňuje odchýliť sa od maximálnych mier rastu čistých výdavkov stanovených Radou podľa nariadenia (EÚ) 2024/1263 (aktivácia národnej únikovej doložky), Ú. v. EÚ C, C/2025/3968, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3968/oj.

([14]) Eurostat – Euro ukazovatele, 22. 4. 2025.

([15]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu EÚ. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a iných fondov Únie.

(17) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 ([16]) sa očakáva, že z nenávratnej podpory („grantov“) z Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sa v roku 2025 budú financovať výdavky verejnej správy vo výške 0,4 % HDP v porovnaní s 0,2 % HDP v roku 2024. Výdavky financované z nenávratnej podpory v rámci Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti umožňujú realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií a verejný dlh Maďarska.

(18) Výdavky verejnej správy na obranu v Maďarsku boli vo výške 1,1 % HDP v roku 2021, 1,4 % HDP v roku 2022 a 1,9 % HDP v roku 2023 ([17]). Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že výdavky na obranu dosiahnu v roku 2024 aj v roku 2025 výšku 2,0 % HDP. To zodpovedá zvýšeniu o 0,9 percentuálneho bodu HDP v porovnaní s rokom 2021. Obdobie aktivácie národnej únikovej doložky (v rokoch 2025 až 2028) umožňuje Maďarsku zmeniť priority výdavkov verejnej správy alebo zvýšiť verejné príjmy tak, aby trvalo vyššie výdavky na obranu neohrozili fiškálnu udržateľnosť v strednodobom horizonte.

(19) Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že čisté výdavky v Maďarsku vzrastú v roku 2025 o 6,1 % a v rokoch 2024 a 2025 kumulatívne o 8,6 %. Na základe prognózy Komisie z jari 2025 sa predpokladá, že rast čistých výdavkov Maďarska bude v roku 2025 vyšší než odporúčaná maximálna miera rastu stanovená nápravnou trajektóriou, čo zodpovedá odchýlke ([18]) 0,7 % HDP v ročnom vyjadrení. Pri posudzovaní rokov 2024 a 2025 spolu sa predpokladá, že kumulatívna miera rastu čistých výdavkov bude nižšia ako odporúčaná maximálna miera rastu. Predpokladaná odchýlka sa nachádza v medziach flexibility národnej únikovej doložky na základe súčasných prognóz výdavkov na obranu. Postup pri nadmernom deficite v prípade Maďarska je preto pozastavený.

(20) Rada okrem toho odporučila, aby Maďarsko zrušilo platné podporné opatrenia v oblasti energetiky pred vykurovacou sezónou 2024/2025. Podľa prognózy Komisie z jari 2025 sa odhaduje, že zatiaľ čo čisté rozpočtové náklady ([19]) na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky budú v roku 2024 na úrovni 1,0 % HDP, predpokladá sa, že v roku 2025 klesnú na 0,5 % HDP. V platnosti zostali najmä dotácie pre podniky verejných služieb za straty, ktoré im vznikli v dôsledku stropov na ceny energie pre domácnosti. Núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky boli zrušené až po vykurovacej sezóne 2024/2025. To nie je v súlade s odporúčaním Rady.

(21) Výročná správa o pokroku nezahŕňa rozpočtové projekcie na obdobie po roku 2025. Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, sa v prognóze Komisie z jari 2025 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2026 na úrovni 4,7 % HDP. Mierne zvýšenie deficitu verejných financií v roku 2026 odráža najmä vplyv vyšších daňových výnimiek pre matky a zvýšenie miezd a odmien vo verejnom sektore. Tento vývoj zodpovedá rastu čistých výdavkov na úrovni 6,0 % v roku 2026. Podľa odhadov Komisie sa predpokladá, že zámery fiškálnej politiky, ktoré zahŕňajú výdavky financované z vnútroštátnych zdrojov aj z prostriedkov EÚ, budú v roku 2026 expanzívne, a to na úrovni 1,0 % HDP. Komisia predpokladá, že pomer verejného dlhu k HDP sa do konca roka 2026 zníži na 74,3 %. Za zníženie pomeru dlhu k HDP v roku 2026 stojí najmä vyšší rast nominálneho HDP.

Kľúčové výzvy v príslušných oblastiach politiky

(22) Niektoré postupy narúšajú fungovanie finančného a maloobchodného trhu, čo môže tiež obmedziť účinnosť menovej politiky. Zatiaľ čo stropy na úrokové sadzby bankových vkladov a podnikových úverov boli v roku 2024 postupne zrušené, všeobecne sa očakáva, že banky znížia sadzby úverov. Okrem toho sa na podporu domáceho dopytu vo veľkej miere využívajú široko cielené dotované úvery pre domácnosti a podniky, ako aj administratívne kontrolované sadzby hypoték. Podiel dotovaných úverov zostáva v porovnaní s úrovňou pred krízou spôsobenou pandémiou COVID19 vysoký, čo vedie k neoptimálnemu prideľovaniu kapitálu financovaním projektov s nízkou návratnosťou a obmedzeným rastom produktivity. Hoci cenové stropy na potraviny boli v roku 2024 postupne zrušené, v roku 2025 vláda obmedzila rozdiel medzi maloobchodnou nákupnou cenou a predajnou cenou širokej škály potravín.

([16]) Podľa usmernenia k štatistickej evidencii RRF sa podobne ako pri „tradičných“ grantoch EÚ výdavky, ktoré sa majú financovať z grantov RRF, evidujú v národných účtoch v čase ich vzniku a časovo a objemovo zodpovedajú imputovaným príjmom z EÚ bez ohľadu na časové rozvrhnutie hotovostných platieb, ktoré sú podmienené uspokojivým splnením míľnikov a cieľov. Maďarsko doteraz nepredložilo žiadnu žiadosť o platbu v rámci RRF a dostalo len predbežné platby. Eurostat (2021) Usmernenie k štatistickej evidencii Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

([17]) Eurostat, štatistická klasifikácia výdavkov verejnej správy (COFOG). Vzhľadom na metodické rozdiely medzi definíciami COFOG a NATO sa výdavky na základe definície COFOG môžu líšiť od výdavkov na základe definície NATO.

([18]) Od roku 2026 sa tieto údaje objavia na kontrolnom účte, ktorý je stanovený v článku 22 nariadenia (EÚ) 2024/1263.

([19]) Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a v príslušných prípadoch po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

(23) Nedostatky v plánovaní a plnení rozpočtu obmedzili transparentnosť politiky a v minulosti prispeli k expanzívnemu smerovaniu fiškálnej politiky. V dôsledku veľmi skorého prijatia ročných rozpočtov od roku 2016 okrem roku 2024 sa znížila spoľahlivosť makroekonomických a rozpočtových prognóz. Zavedením „núdzového stavu“, ktorý platí od roku 2020, sa zvýšila voľnosť pri plnení ročných rozpočtov. Vnútroštátny fiškálny rámec Maďarska nepriniesol obozretnejšie zámery fiškálnej politiky a má viacero nedostatkov, napríklad procyklické prvky dlhového pravidla a nedostatočné presadzovanie strednodobého rozpočtového plánovania. Časté a významné revízie fiškálnych cieľov oslabili úlohu rozpočtu ako základného východiska pre účastníkov trhu a spochybnili dôveryhodnosť strednodobých fiškálnych plánov. Expanzívne smerovanie fiškálnej politiky by sa mohlo riešiť tak, že strednodobé fiškálne plánovanie bude vychádzať z viacročných výdavkových stropov, ako sa stanovuje v revidovaných fiškálnych pravidlách EÚ. Mandát a operačné kapacity maďarskej fiškálnej rady sú naďalej obmedzené. Nové štruktúry správy verejných prostriedkov, ako sú fondy vo verejnom záujme, oslabujú rozpočtový dohľad, pretože zrejme fungujú bez účinných kontrolných mechanizmov.

(24) Starnutie obyvateľstva zintenzívni dlhodobé problémy fiškálnej udržateľnosti v Maďarsku. Predpokladá sa, že pomer obyvateľstva v produktívnom veku k počtu osôb vo veku 65 rokov alebo starších klesne z 2,9 v roku 2023 na 1,8 do roku 2070. V dôsledku toho sa očakáva výrazné zvýšenie výdavkov na dôchodky, a to z úrovne zhruba 7,7 % HDP v roku 2022 na viac ako 12 % HDP v roku 2070. Podľa analýzy udržateľnosti dlhovej služby, ktorú vypracovala Komisia, sú fiškálne riziká v strednodobom horizonte vysoké a v dlhodobom horizonte stredné. To, ako je koncipovaný dôchodkový systém, vytvára problémy s rovnosťou, ako sú rastúce výdavky na dôchodky pre jednotlivcov s vysokými príjmami a veľké rozdiely v dôchodkoch medzi dôchodcami z rôznych vekových kohort v dôsledku citlivosti metódy výpočtu dôchodkov na výkyvy priemernej mzdy v krajine. Minimálny dôchodok zostáva od roku 2008 nominálne nezmenený a nie je účinný pri zabezpečovaní primeraných dôchodkov pre osoby s nesúvislou pracovnou históriou a nízkymi priemernými zárobkami počas pracovného života.

(25) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú realizovať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné dokončiť účinné vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Maďarska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. V oznámení Komisie NextGenerationEU – Cesta do roku 2026, ktoré bolo prijaté 4. júna 2025, sa objasňuje príslušný harmonogram ukončenia mechanizmu a členským štátom sa poskytujú usmernenia na maximalizáciu vykonávania do 31. augusta 2026 vrátane toho, ako ďalej zefektívniť ich plány obnovy a odolnosti, uvádzajú sa v ňom hlavné možnosti, ktoré treba zvážiť pri ich revízii, a zdôrazňuje sa význam dôkladného spoločného plánovania pred predložením posledných žiadostí o platbu v roku 2026. Ak má Maďarsko splniť záväzky plánu obnovy a odolnosti do augusta 2026, je nevyhnutné, aby naliehavo urýchlilo realizáciu reforiem a investícií riešením relevantných výziev, a to predovšetkým rýchlym vykonaním potrebných opatrení na účinnú ochranu finančných záujmov EÚ. Posilnenie protikorupčného rámca a zvýšenie hospodárskej súťaže vo verejnom obstarávaní sú v tomto ohľade kľúčovými prvkami, ktoré sú tiež nevyhnutné na zlepšenie podnikateľského prostredia a podporu konkurencieschopnosti. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(26) V Maďarsku sa urýchlilo vykonávanie programov politiky súdržnosti, ktoré zahŕňajú podporu z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRR), Fondu na spravodlivú transformáciu (FST), Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) a Kohézneho fondu (KF). Je dôležité pokračovať v úsilí o zabezpečenie rýchleho vykonávania týchto programov a zároveň maximalizovať ich vplyv v praxi. Okrem toho je na úspešné vykonávanie programov politiky súdržnosti kľúčové, aby Maďarsko urýchlene vyriešilo nevyriešené otázky týkajúce sa základných podmienok, najmä nevyriešené otázky týkajúce sa súladu s Chartou základných práv a ochrany finančných záujmov Únie. Maďarsko už v rámci svojho programu politiky súdržnosti prijíma opatrenia na podporu konkurencieschopnosti a rastu a zároveň na posilnenie sociálnej súdržnosti. Maďarsko zároveň naďalej čelí výzvam vrátane tých, ktoré sa týkajú zvýšenia konkurencieschopnosti v kontexte priemyselnej transformácie, posilnenia inovačných a digitálnych kapacít, urýchlenia energetickej transformácie, zlepšenia prístupu k cenovo dostupnému bývaniu vrátane sociálneho bývania, zvyšovania úrovne zručností a integrácie znevýhodnených skupín na trhu práce, boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu, ako aj nerovnosti v oblasti vzdelávania a zvýšenia odolnosti vodných zdrojov. V súlade s článkom 18 nariadenia (EÚ) 2021/1060 je Maďarsko povinné – v rámci preskúmania fondov politiky súdržnosti v polovici

trvania – preskúmať svoj program a zohľadniť pritom okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre Maďarsko na rok 2024. Návrhmi Komisie prijatými 1. apríla 2025 ([20]) sa predlžuje lehota na predloženie posúdenia výsledku preskúmania v polovici trvania pre každý program na obdobie po 31. marci 2025. Uvedené návrhy zároveň poskytujú flexibilitu s cieľom pomôcť urýchliť vykonávanie programov a zvýšiť stimuly pre členské štáty, aby pridelili zdroje politiky súdržnosti na päť strategických prioritných oblastí Únie, konkrétne na konkurencieschopnosť v oblasti strategických technológií, obranu, bývanie, odolnosť vodných zdrojov a energetickú transformáciu, a na investície do zručností v prioritných odvetviach, a to so zachovaním zamerania v rámci programov ESF+ na osoby v najzraniteľnejších situáciách.

(27) Platforma strategických technológií pre Európu (STEP) predstavuje príležitosť investovať do kľúčovej strategickej priority EÚ posilnením konkurencieschopnosti EÚ. STEP poskytuje finančné prostriedky prostredníctvom 11 existujúcich fondov EÚ. Členské štáty môžu prispieť aj do Programu InvestEU, ktorým sa podporujú investície do prioritných oblastí. Maďarsko by mohlo optimálne využiť tieto iniciatívy na podporu vývoja alebo výroby kritických technológií vrátane čistých technológií efektívne využívajúcich zdroje.

(28) Okrem hospodárskych a sociálnych výziev, ktoré sa riešia v rámci plánu obnovy a odolnosti a iných fondov EÚ, by malo Maďarsko účinne riešiť zostávajúce výzvy súvisiace s podnikateľským prostredím, prístupom k financiám, inováciami, so závislosťou od ruských fosílnych palív, s dotáciami na fosílne palivá, vyvážením elektrickej siete, vodným hospodárstvom, so vzdelávaním, s úrovňou zručností a integráciou znevýhodnených skupín do trhu práce, so sociálnou pomocou, sociálnym dialógom a s bývaním.

(29) Ako sa stanovuje v Kompase konkurencieschopnosti, všetky inštitúcie EÚ, národné aj miestne inštitúcie musia vynaložiť veľké úsilie na vytvorenie jednoduchších pravidiel a urýchlenie administratívnych postupov. Komisia stanovila ambiciózne ciele v oblasti zníženia administratívneho zaťaženia: aspoň o 25 % a aspoň o 35 % v prípade MSP, a zriadila nové nástroje na dosiahnutie týchto cieľov vrátane systematického stresového testovania súboru právnych predpisov EÚ a posilneného dialógu so zainteresovanými stranami. Na to, aby Maďarsko splnilo túto ambíciu, musí takisto prijať opatrenia. Pri podnikaní v Maďarsku považuje 49 % podnikov zložitosť administratívnych postupov za problém pre ich spoločnosť ([21]). Slabé podnikateľské prostredie je stále hlavnou prekážkou inovácií. Podľa ukazovateľov konkurencieschopnosti patrilo Maďarsko v roku 2024 medzi krajiny s najhoršími výsledkami v EÚ. Podniky čelia vysokej miere regulačnej nestability, ktorá sťažuje dlhodobé plánovanie podnikania. Dôležité návrhy zákonov sa nekonzultujú s verejnosťou a so zainteresovanými stranami, pretože ich často predkladajú v parlamente jednotliví poslanci namiesto vlády, a preto sa nevyžaduje verejná konzultácia. Vláda naďalej vo veľkej miere využíva mimoriadne dekréty na zmenu zákonov počas „núdzového stavu“, ktorý sa z rôznych dôvodov neustále predlžuje už päť rokov. Dlhodobý núdzový režim obmedzuje verejné konzultácie a umožňuje zavádzať náhle, často zásadné zmeny politiky, ktoré môžu narušiť bežnú obchodnú činnosť. Nerovnaké zaobchádzanie so spoločnosťami obmedzuje hospodársku súťaž. Štruktúra trhu je koncentrovaná a na konkrétnych trhoch súťaží len niekoľko podnikov ([22]). Viaceré služby sú zverené štátnym alebo súkromným podnikom, ktoré fungujú bez konkurencie. Rozsiahle využívanie rámcových dohôd v postupoch verejného obstarávania tiež obmedzuje hospodársku súťaž tým, že uzamyká určité podniky a pomáha im získať dominantné postavenie na trhu. Najmä maloobchodný sektor pôsobí v nestabilnom podnikateľskom prostredí. Maloobchodníkov sa dotýkajú aj administratívne zásahy, ako sú stropy maloobchodných cien, obmedzenia predajných marží, povinné zľavy, zákaz predaja potravín 48 hodín pred uplynutím ich spotreby a povinné online nahlasovanie cien. Politické opatrenia a vysoké dane znižujú konkurencieschopnosť maloobchodníkov.

Čoraz častejšie využívanie sektorových daní komplikuje daňový systém a má neprimeraný vplyv na väčšie podniky, často so zahraničným kapitálom. V roku 2023 predstavovali príjmy zo sektorových daní 2,7 % HDP. Medzi najviac zasiahnuté odvetvia patrí bankovníctvo, energetika, maloobchod, stavebné materiály, poisťovníctvo, telekomunikácie a verejné služby. Štát je aktívny v obchodných transakciách a vytláča súkromné subjekty tým, že kupuje alebo uľahčuje kúpu niekoľkých veľkých spoločností s dotovaným financovaním. Rôzne štátne zásahy sa používajú na to, aby najmä zahraniční vlastníci predali svoje podniky, čím sa uľahčuje vytváranie verejných alebo s vládou prepojených národných lídrov. Rastúca prítomnosť fondov súkromného kapitálu vytvára nové výzvy. Túto štruktúru spoločnosti využívajú najmä osoby s väzbami na vládu, pretože zabezpečuje anonymitu podobne ako offshore

([20]) Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa menia nariadenia (EÚ) 2021/1058 a (EÚ) 2021/1056, pokiaľ ide o osobitné opatrenia na riešenie strategických výziev v rámci strednodobého preskúmania – COM(2025) 123 final.

([21]) Postoje podnikov ku korupcii v EÚ (Businesses' attitudes towards corruption in the EU), krátka správa, správa Eurobarometra (apríl 2024).

([22]) Správa Svetovej banky Business Ready.

spoločnosti. Počet a veľkosť fondov súkromného kapitálu sa v posledných rokoch výrazne zvýšili a v roku 2024 predstavovali viac ako 2,5 % HDP. Fondy súkromného kapitálu sú čoraz častejšie investormi v spoločnostiach, ktoré vyhrávajú verejné zákazky a získavajú koncesie vysokej hodnoty, a majú silné zastúpenie v obchodných transakciách so štátom. Slabé podnikateľské prostredie prispelo k narušeniu konkurencieschopnosti a brzdí investície, čo v konečnom dôsledku vedie k vyššej inflácii a pomalej obnove hospodárstva, ako vyplynulo z hĺbkového preskúmania Maďarska v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe.

(30) Kapitálové trhy ako kanály na financovanie startupov a vysoko inovatívnych malých a stredných podnikov nie sú v Maďarsku dostatočne rozvinuté. V roku 2023 predstavovala kapitalizácia akciového trhu 17,6 % HDP (priemer EÚ: 68 %). Nedávne politické opatrenia ďalej bránili rozvoju kapitálových trhov, ako sú nezdanené dlhodobé dlhopisy pre retailových investorov a daňové stimuly na investície do bývania.

(31) Intenzita výskumu a vývoja sa za uplynulé desaťročie zvýšila len mierne a v roku 2023 bola stále výrazne pod priemerom EÚ (1,4 % oproti 2,2 % HDP). Verejné výdavky na výskum a vývoj vrátane výdavkov na univerzity sú jedny z najnižších v EÚ, čo brzdí vedeckú excelentnosť. Prebiehajúca reorganizácia výskumných ústavov, ako aj nejasné mechanizmy vnútorného hodnotenia prispievajú k neistým pracovným podmienkam výskumných pracovníkov. Úrady pre transfer technológií ešte nie sú dostatočne zakotvené v akademických kruhoch a nie sú nimi dostatočne akceptované a kanály spin-off ešte nie sú dostatočne rozvinuté. Spolupráca medzi akademickou obcou a podnikmi sa obmedzuje najmä na etablované firmy s väzbami na univerzity. Iba niekoľko spoločností, najmä veľkých, inovuje a využíva rôzne dotácie, a to v dôsledku veľkého administratívneho zaťaženia a nie vždy jasných pravidiel oprávnenosti výdavkov na inovácie.

(32) Pokiaľ ide o fosílne palivá, Maďarsko je stále do veľkej miery závislé od Ruska. V roku 2024 bolo viac než 70 % zemného plynu a viac než 80 % spotrebovanej ropy ruského pôvodu. Úsilie Maďarska o vymanenie sa z ruskej závislosti je pomalé.

(33) Maďarsko eviduje značné relevantné dotácie na fosílne palivá bez plánovaného postupného ukončovania pred rokom 2030. Za prioritu v oblasti postupného ukončovania by sa mohli považovať najmä dotácie na fosílne palivá, ktoré cielene neriešia energetickú chudobu ani skutočné obavy o energetickú bezpečnosť, bránia elektrifikácii a nie sú rozhodujúce pre konkurencieschopnosť priemyslu. V Maďarsku sú dotácie na fosílne palivá – napríklad program zníženia nákladov služby spojené s bývaním, zníženie dane z pridanej hodnoty na diaľkové vykurovanie zemným plynom a vrátenie spotrebnej dane za používanie nafty v poľnohospodárstve – ekonomicky neefektívne, udržiavajú závislosť od fosílnych palív a nemotivujú na elektrifikáciu v sektore domácností. Znižovanie a postupné rušenie týchto dotácií je v súlade so záväzkami EÚ a môže Maďarsku pomôcť kontrolovať vládne výdavky.

(34) Bez väčšej flexibility sústavy sa rýchlym zavádzaním obnoviteľných zdrojov nepodarilo znížiť závislosť od dovozu elektrickej energie a viedlo to k extrémnej volatilite veľkoobchodných cien elektrickej energie v priebehu jednotlivých dní. Spotrebitelia ako domácnosti majú obmedzený prístup k dynamickým cenám a zavedenie inteligentných meračov je nízke (pod 10 %), čo tiež bráni flexibilite. Obmedzený cezhraničný obchod bráni Maďarsku v plnom využívaní výhod jednotného trhu tým, že elektrina prúdi tam, kde je vyšší dopyt. Okrem toho slabá hospodárska súťaž na maďarskom vyrovnávacom trhu vedie k vyšším nákladom. Cena energie pre podniky v Maďarsku je jednou z najvyšších v EÚ. Dovoz energie sa v roku 2024 znížil, ale zostáva značný, čo spôsobuje, že vonkajšia rovnováha je citlivá na nárast cien energie, čo je problém identifikovaný v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe.

(35) Maďarsko je čoraz viac ovplyvňované klimatickými rizikami, čoho dôkazom sú suchá, ktoré krajina zažila najmä v roku 2022, ale aj v roku 2024, čo viedlo k značným stratám v poľnohospodárskom sektore. Slabé administratívne kapacity a nedostatočná zelená infraštruktúra oslabujú celkovú odolnosť vodných zdrojov Maďarska, a najmä jeho prirodzenú schopnosť zadržiavať vodu. Okrem toho je kvalita vody nízka v dôsledku znečistenia z poľnohospodárstva, priemyslu a ľudských sídiel, pričom len 11,3 % povrchových vôd má dobrý ekologický stav (priemer EÚ: 37,3 %). Pokrok Maďarska v zavádzaní obehového hospodárstva je pomalý, pričom sa nekladie dostatočný dôraz na opätovné použitie, opravu a recykláciu. Podľa údajov z roku 2023 je produktivita zdrojov v Maďarsku na úrovni 1,33 EUR/kg a miera využitia obehového materiálu na úrovni 5,9 % výrazne pod priemerom EÚ (2,74 EUR/kg a 11,8 %) a nie je možné pozorovať žiadnu konvergenciu. Nedostatočné prideľovanie zdrojov a nedostatočné kapacity na spracovanie odpadu v sektore odpadového hospodárstva viedli pomerne k nízkej miere recyklácie a nadmernému spoliehaniu sa na skládkovanie.

(36) Konkurencieschopnosť a inovačný potenciál Maďarska sú obmedzené slabými základnými zručnosťami znevýhodnených študentov a študentov odborného vzdelávania a prípravy (OVP), nízkou úrovňou terciárneho vzdelávania a obmedzeným zvyšovaním úrovne zručností a obmedzenou rekvalifikáciou zraniteľných skupín.

Výrazné nerovnosti vo vzdelávaní, ktoré postihujú najmä Rómov, spôsobujú, že každý druhý znevýhodnený žiak má nízke základné zručnosti. Prieskum PISA 2022 poukazuje na jeden z najväčších rozdielov v priemerných výsledkoch v matematike medzi všeobecnými a odbornými programami v EÚ, a to najmä v dôsledku sociálno-ekonomických rozdielov. Účasť na odbornom vzdelávaní a príprave sa zvyšuje, ale systém je stále nedostatočne priepustný ([23]) a trojročné programy odborného vzdelávania a prípravy – s obmedzeným obsahom všeobecného vzdelávania – neposkytujú priamy prístup k sústavám vzdelávania vedúcim k vyšším úrovniam kvalifikácie. Nedostatok učiteľov je naliehavým problémom v súvislosti so starnutím pracovnej sily, najmä v najviac znevýhodnených regiónoch a vo vidieckych oblastiach. V roku 2024 začalo Maďarsko realizovať rozsiahlu reformu platov učiteľov spolufinancovanú z ESF+. Okrem toho by väčšia autonómia učiteľov a systém hodnotenia učiteľov, ktorý by odmeňoval inovatívne a inkluzívne pedagogické prístupy k vyučovaniu, mohli pomôcť prilákať úspešných kandidátov a udržať mladých učiteľov pri ich profesii. Napriek rastúcemu dopytu po vysokokvalifikovanej pracovnej sile zostáva úroveň terciárneho vzdelania jednou z najnižších v EÚ. To je spojené s nízkym podielom absolventov vedy, technológie, inžinierstva a matematiky, čím sa ďalej znižuje schopnosť Maďarska prilákať investície do odvetví špičkových technológií.

(37) Priemerná miera zamestnanosti je vysoká, ale niektoré znevýhodnené skupiny, napríklad osoby s nízkou úrovňou dosiahnutého vzdelania, osoby so zdravotným postihnutím a Rómovia, naďalej čelia prekážkam v prístupe k možnostiam zvyšovania úrovne zručností a kvalifikácie a k stabilnému zamestnaniu. To zostáva nevyužitou rezervou pracovníkov, zatiaľ čo Maďarsko sa spolieha aj na zahraničných pracovníkov. Stále existuje priestor na to, aby sa pre znevýhodnené skupiny zlepšila dostupnosť účinných možností rekvalifikácie a zvyšovania úrovne zručností, ako aj vhodných podporných služieb šitých na mieru vrátane rozvoja prierezových zručností, zdravotnej a psychologickej podpory a podpory pri hľadaní zamestnania. Nedávnou zmenou právneho rámca týkajúceho sa aktívnych politík trhu práce sa vytvára viac príležitostí na podporu zabezpečovania odbornej prípravy a v tomto ohľade existuje priestor na zlepšenie kapacít verejných služieb zamestnanosti. Priemerná dĺžka nezamestnanosti je viac ako 12 mesiacov. Trojmesačná dávka v nezamestnanosti obmedzuje čas na nájdenie vhodného zamestnania alebo adekvátnych príležitostí na zvyšovanie úrovne zručností a zvyšuje riziko nízkokvalitných pracovných miest, dlhodobej nezamestnanosti a chudoby.

(38) Sociálny dialóg medzi zamestnávateľmi a odborovými zväzmi je naďalej slabý, najmä vo verejnom sektore. Hoci tripartitné fórum súkromného sektora získalo v roku 2024 právny rámec na rokovania o minimálnej mzde, hlavné hospodárske politiky navrhované v rokoch 2024 a 2025 boli prijaté bez konzultácií s príslušnými zamestnávateľmi a odborovými zväzmi. Práva pracovníkov vo verejnom sektore sa postupne oslabili. Pre niektorých verejných zamestnancov sa vytvorilo osobitné postavenie v zamestnaní, ktoré oslabuje ich schopnosť kolektívne hájiť svoje záujmy.

(39) Sociálne vylúčenie a chudoba sú na vzostupe, najmä medzi deťmi, staršími ľuďmi a osobami so zdravotným postihnutím. Majetková nerovnosť sa výrazne zvýšila a patrí medzi najvyššie v EÚ. Daňový systém zvýhodňuje domácnosti s vysokými príjmami, zatiaľ čo väčšina sociálnej podpory sa poskytuje prostredníctvom daňových úverov. Primeranosť minimálneho príjmu, najmä náhrady za stratu zamestnania (FHT), patrí medzi najnižšie v EÚ. Vplyv sociálnych dávok sa v roku 2023 ďalej znížil, pokiaľ ide o znižovanie chudoby (najmä detí), a zostal nízky, pokiaľ ide o znižovanie príjmovej nerovnosti. Program financovaný EÚ na podporu bývania, sociálnych služieb a vzdelávania v 300 najviac znevýhodnených obciach je významným krokom vpred, ale sú potrebné cielenejšie opatrenia na zlepšenie prístupu k hlavným sociálnym a základným službám. Nerovnomerné geografické rozmiestnenie lekárov je hlavnou prekážkou prístupu k starostlivosti v odľahlých regiónoch krajiny. Politické opatrenia na riešenie nízkych výdavkov na zdravotnú starostlivosť a pretrvávajúceho nedostatku zdravotníckych pracovníkov sú naďalej obmedzené. Zaznamenaná stredná dĺžka života pri narodení patrí medzi najnižšie v EÚ. Vyriešením týchto výziev by sa zároveň prispelo k podpore vzostupnej sociálnej konvergencie, čo je v súlade s analýzou jednotlivých krajín útvarov Komisie v druhej fáze v súlade s rámcom sociálnej konvergencie ([24]).

(40) Náklady na bývanie majú negatívny vplyv na životnú úroveň, najmä u ľudí žijúcich pod hranicou chudoby. Ceny nehnuteľností na bývanie sa v rokoch 2010 až 2024 zvýšili o 230 %. Fond sociálneho bývania je malý a znižuje sa a domácnosti s nízkymi príjmami majú obmedzený prístup k podpore bývania, keďže neexistuje jasná a cielenejšia podpora štátnej bytovej politiky. K rastu cien nehnuteľností na bývanie prispeli štedré a necielené dotácie na bývanie a obmedzená ponuka bytov.

([23]) Hladký prechod študentov v rámci celého systému vzdelávania a odbornej prípravy, horizontálne aj vertikálne.
([24]) SWD(2025) 95 – Second-stage country analysis on social convergence in line with the Social Convergence Framework (SCF) (Druhá etapa analýzy krajín v oblasti sociálnej konvergencie v súlade s rámcom sociálnej konvergencie), 2025.

(41) Odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 premietnuté do uvedených odporúčaní 1, 2, 3, 4 a 6 vychádzajú z hĺbkového preskúmania Komisie a jej záverov o existencii nerovnováh. Politiky uvedené v odporúčaniach 1, 2, 4 a 6 pomáhajú riešiť zraniteľné miesta, ktoré súvisia s vládou a potrebami externého financovania. Politiky uvedené v odporúčaní 3 pomáhajú riešiť zraniteľné miesta, ktoré súvisia s nákladovou konkurencieschopnosťou a tlakom na ceny,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Maďarsko v rokoch 2025 a 2026 prijalo opatrenia s cieľom:

1. Posilniť celkové výdavky a pripravenosť v oblasti obrany a bezpečnosti a zároveň zabezpečiť udržateľnosť dlhovej služby v súlade so závermi Európskej rady zo 6. marca 2025. Dodržiavať maximálne miery rastu čistých výdavkov, ktoré odporučila Rada 18. februára 2025, s cieľom odstrániť nadmerný deficit a zároveň využiť povolenie podľa národnej únikovej doložky na vyššie výdavky na obranu. Zrušiť platné podporné opatrenia v oblasti energetiky. Usilovať sa o účinnú koordináciu a jasné vymedzenie makroekonomických politík s cieľom zabezpečiť fiškálnu a vonkajšiu udržateľnosť. Postupne zrušiť zostávajúce cenové a úrokové stropy a ekvivalentné opatrenia s cieľom znížiť rušivé účinky a uľahčiť plynulú transmisiu menovej politiky. Posilniť strednodobý rozpočtový rámec, zosúladiť prípravu ročných rozpočtov s rozpočtovým rokom a obmedziť diskrečnú právomoc pri plnení ročných rozpočtov; Zlepšiť dlhodobú udržateľnosť dôchodkového systému a zároveň zachovať primeranosť, najmä prostredníctvom riešenia príjmových nerovností.

2. Vzhľadom na uplatniteľné lehoty na včasné dokončenie reforiem a investícií podľa nariadenia (EÚ) 2021/241 naliehavo urýchliť vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, a to rýchlym vykonaním potrebných opatrení na zabezpečenie ochrany finančných záujmov EÚ. Urýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti, (EFRR, FST, ESF+, KF) v prípade potreby na základe príležitostí, ktoré ponúka preskúmanie v polovici trvania. V záujme zlepšovania konkurencieschopnosti optimálne využívať nástroje EÚ vrátane príležitostí, ktorý poskytuje Program InvestEU a Platforma strategických technológií pre Európu.

3. Zlepšiť regulačný rámec a posilniť hospodársku súťaž v sektore tovarov a služieb, najmä v maloobchode, a to tým, že sa zabráni svojvoľným administratívnym zásahom, na mieru šitým právnym predpisom, ktoré poskytujú neoprávnenú výhodu alebo nevýhodu určitým spoločnostiam, a štátom podporovaným transakciám, ktoré narúšajú trh, a že sa obmedzí využívanie núdzových opatrení na nevyhnutné minimum, a to v súlade so zásadami jednotného trhu a právneho štátu. Stimulovať rozvoj kapitálových trhov zvýšením daňových a regulačných stimulov. Posilniť inovačný rámec pre verejný sektor a podniky zlepšením predvídateľnosti verejných výdavkov na výskum a vývoj a lepším zacielením existujúcich opatrení na MSP.

4. Urýchliť diverzifikáciu dodávok fosílnych palív s cieľom postupne ukončiť závislosť od ruských zdrojov a prijať konkrétne kroky na postupné zrušenie dotácií na fosílne palivá, najmä tých, ktoré sa týkajú spotrebnej dane z nafty a tých, ktoré bránia elektrifikácii v sektore domácností. Zlepšiť flexibilitu a hospodársku súťaž v sektore elektrickej energie posilnením vyrovnávacieho trhu a posilnením cezhraničného obchodovania s elektrickou energiou. Zlepšiť odolnosť vodných zdrojov prostredníctvom prirodzeného zadržiavania vody a posilnenia administratívnych kapacít a zlepšiť obehovosť, najmä posilnením kapacít na spracovanie odpadu.

5. Zlepšiť výsledky v oblasti vzdelávania a mieru dosiahnutého terciárneho vzdelania a zvýšiť účasť znevýhodnených skupín, najmä Rómov, na hlavnom vzdelávacom prúde ďalším zvýšením atraktívnosti učiteľského povolania a podielu žiakov, ktorí získajú vyššie sekundárne vzdelanie, ktoré umožňuje prístup k terciárnemu vzdelávaniu.

6. Zlepšiť prístup k účinným aktívnym opatreniam na trhu práce, najmä poskytovaním príležitostí na zvyšovanie úrovne zručností a rekvalifikáciu pre najviac znevýhodnené skupiny, a zabezpečiť účinný sociálny dialóg. Zlepšiť primeranosť sociálnej pomoci a dávok v nezamestnanosti a zabezpečiť prístup k základným službám pre všetkých. Zamerať podporné opatrenia v sektore bývania na domácnosti s nízkymi príjmami a zvýšiť ponuku bývania vrátane sociálneho bývania.

V Bruseli 8. júla 2025

Za Radu

predsedníčka

S. LOSE